

Notícia de la Batalla de l'Ebre (II)

Un cert preludi de la guerra mundial

En el llibre d'Estanislau Torres (Pagès Editors), alguns episodis et tallen l'alè. Altres et proporcionen visions humanes d'una batalla en què van morir milers d'homes en uns cent setze dies: des del dia de Sant Jaume de 1938 fins al novembre del mateix any. Les xifres són fredes. El que és roent és el report dels fets pels mateixos contendents: tots ells soldats republicans. El llibre consta de dos plans: la panoràmica general i la perspectiva personal, que és on el volum excel·leix. En efecte, unes pàgines inicials avaluen els fets generals des d'una perspectiva historiada. Es basa en els llibres de Thomas, del general Vicente Rojo, del comandant Modesto... I en un altre pla hi ha la narració —a vegades brillantíssima— dels que van participar, en diverses posicions i en diverses actituds, en els violents combats. D'aquests en van quedar pocs amb vida. Hi ha també el qui vol salvar la pell: les formes difícils de sobreviure enmig d'aquelles calamitats.

El llibre té ritme i només l'ajut d'uns quants mapes tot indicant els vectors de les ofensives i contraofensives haurien fet més comprensible el teatre d'operacions i els moviments de la tropa. El lector pot trobar aquesta informació al volum col·lectiu intitulat *La batalla de l'Ebre* (Pòrtic, 2000), un volum més complet.

La interpretació? Hi ha un vector internacional importantíssim: des de la república, Negrín intenta allargar la guerra per tal de poder lligar-la amb la imminent guerra mundial, que, recordem-ho, es produirà només cinc o sis mesos després de l'acabament de la guerra civil. El lema és "resistir és vèncer" per aconseguir implicar les democràcies occidentals, encara que sigui deixant passar armament per la frontera francesa. La intervenció favorable de francesos o anglesos, emperò, no es produirà mai.

Llavors, arribarà un canvi internacional: Stalin intenta una maniobra d'acostament a Hitler per mitjà del pacte de no-agressió, signat a Munich en agost de 1938. En conseqüència, es va desentenant, a poc a poc, del conflicte espanyol.

Mentrestant, Hitler ajudarà decididament la causa del general Franco, amb armes i maquinària bèl·lica moderníssima.

Des del bàndol nacional, atesa la superioritat d'homes i recursos, es planteja una batalla basada en l'aixafament de l'adversari per mitjà de l'artilleria i de l'aviació. És una tàctica pedestre i primitiva: l'exèrcit espanyol és format i foguejat a les colònies. Una part important de les forces de xoc són els legionaris i els moros: els regiments regulars de Tabor, d'Ifni, etc. Són forces que tenen experiència militar sobretot al nord d'Àfrica. La guerra que practiquen es fonamenta en moviments de tropes lents, formació de línies de front estables i ús de tècniques envoltants. Es tracta de tapar la retirada de l'enemic i llavors destruir-lo bestialment amb la superioritat tecnològica: l'aviació alemanya és decisiva.

La suposada premeditació de Franco en la durada de la guerra esgrimida pels historiadors anglesos no s'ajusta a la realitat. No hi ha una guerra de moviments ràpids perquè l'exèrcit espanyol no pot acomplir aquestes filigranes. No és un exèrcit modern, és un exèrcit decimonònic i colonial.

Mentrestant, l'exèrcit de la república és mancat d'oficials professionals i, en general, d'organització.

La pregunta que balla pel cap és: com és que aquells homes creien que només hi havia la solució de la guerra per resoldre els conflictes?

ANDREU LONCÀ

Andreu Loncà

El Sagre

1) - 6 00